

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Εγκριτικής 159/2014
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Γ'
(Συνεδρίαση της 12^{ης} Μαΐου 2014)

Σύνθεση:

Πρόεδρος:

Νικηφόρος Κονιούρας, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη:

Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Ανδρέας Γραμματικός,
Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Ευστράτιος
Συνοίκης, Ευαγγελία Σκαλτσά, Νομικοί Σύμβουλοι
του Κράτους.

Εισηγήτρια:

Ευαγγελία Σκαλτσά, Νομικός Σύμβουλος του
Κράτους.

Αρ. πρωτ. ερωτήματος: Φ.11/1/31387/Γ1/5-3-2014 της Διεύθυνσης
Σπουδών Π.Ε. Τμήματος Γ' Μαθητικών Θεμάτων
του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, αν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις
χορηγήσεως σε γονέα μαθητή Δημοτικού Σχολείου των στοιχείων των
συμμαθητών του υιού του, κατά το τρέχον και το προηγούμενο σχολικό

έτος και ειδικότερα, αν οι διαλαμβανόμενοι στη σχετική αίτηση ισχυρισμοί του εν λόγω γονέα στοιχειοθετούν ειδικό έννομο συμφέρον για την χορήγηση των ζητούμενων στοιχείων, λαμβανομένου υπ' όψιν και του γεγονότος, ότι την επιμέλεια επί του ως άνω μαθητή ασκεί αποκλειστικώς, η μητέρα του.

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα συνοδευτικά του στοιχεία, προκύπτουν το ακόλουθα πραγματικά περιστατικά.

Από την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών διεβιβάσθη στο 2^ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκης η, από 10-9-2013, αίτηση του Ν.Μ., πατέρα μαθητή του σχολείου αυτού, για την χορήγηση στον εν λόγω αιτούντα των στοιχείων των συμμαθητών του ανηλικού τέκνου του Κ.Μ., «τόσο για το περασμένο σχολικό έτος, όσο και για το νέο» επειδή, κατά τον αιτούντα, δεν του είχε κοινοποιηθεί κανένα στοιχείο και αυτός δεν γνωρίζει ποιος παραλαμβάνει το τέκνο του, ενώ εκκρεμεί δικαστικώς το θέμα αυτό.

Η Διευθύντρια του ανωτέρω σχολείου απηύθυνε προς την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών το υπ' αριθμ. πρωτ.: 305/12-9-2013 έγγραφό της με το οποίο γνωστοποίησε την υποβολή προς την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Α.Π.Δ.Π.Χ.) σχετικού με την ως άνω αίτηση ερωτήματος, ενόψει του χαρακτήρος των αιτηθέντων στοιχείων ως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, εν ταυτώ, την ενημέρωση του Ν.Μ. με το επισυναφθέν υπ' αριθμ. 297/05-09-2013 έγγραφό της για τα πρόσωπα που παραλαμβάνουν από το Σχολείο το τέκνο του.

Προς τον ίδιο αιτούντα, η διευθύντρια του προαναφερομένου Σχολείου απηύθυνε, μεταγενεστέρως, το υπ' αριθμ. πρωτ.: 343/4-10-2013 έγγραφό της κατ'ά το οποίο, ο υιός του αιτούντος «*αποχωρεί μετά τη λήξη των μαθημάτων από 13.15 έως 13.30, συνοδευόμενος από τη μητέρα του που ασκεί την επιμέλεια ή σε περίπτωση κωλύματός της από τα πρόσωπα που έχει ορίσει και γνωστοποιήσει στο σχολείο, ως ασκούσα την επιμέλεια. . . ».*

Η Α.Π.Δ.Π.Χ., λαμβάνοντας υπ' όψιν και τις, προς αυτήν, από 16-9-2013 και 14-10-2013, αναφορές του Ν.Μ., διεβίβασε σε αυτόν την υπ' αριθμ. Γ/Ε.Ξ/5871-1/29-10-2013 απάντησή της επί του, κατά τα ανωτέρω, αιτήματος της Διευθύντριας του προαναφερόμενου Σχολείου.

Η απάντηση αυτή, κατά τις τελικές διατάξεις της έχει ως εξής: «. . . *Συνεπώς στην κρινόμενη περίπτωση, θα πρέπει ως υπεύθυνος επεξεργασίας να σταθμίσετε εάν ο αιτών έχει ειδικό έννομο συμφέρον σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις (σημ. του άρθρου 5 του Κ.Δ. Διαδικασίας και του άρθρου 5 του ν.2472/1997) να λάβει γνώση των αιτουμένων στοιχείων που τηρούνται στο αρχείο της Δ/νσης του σχολείου σας και γενικότερα να εξετάσει τη συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων, ενόψει των ειδικών ισχυρισμών που προβάλλει ο αιτών, σε περίπτωση δε αμφιβολιών μπορείτε να απευθύνετε σχετικό ερώτημα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους».*

Σημειώνεται, εν προκειμένω, ότι στις ως άνω αναφορές του Ν.Μ. προς την Α.Π.Δ.Π.Χ., ο αιτών, στην μεν πρώτη επικαλείται ότι επιθυμεί μόνο το ονοματεπώνυμο των μαθητών, για να γνωρίζει ως γονέας, τις συνανασηροφές του τέκνου του και ποιοι γονείς το παραλαμβάνουν αρκετές φορές από το σχολείο και, προσθέτως, διότι έχουν δημιουργηθεί εις βάρος αυτού και της συζύγου του επεισόδια από τους γονείς των συμμαθητών του τέκνου του, στην δε δεύτερη, στην οποία επισυνάπτεται και το υπ' αριθμ. πρωτ.: 343/4-10-2013 ως άνω, ενημερωτικό έγγραφο της Δ/ντριας του προαναφερόμενου Σχολείου, εκτιμά ότι η μη ικανοποίηση του αιτήματός του απεικονίζει στο να μην γνωρίζει τα ονοματεπώνυμα των συμμαθητών του τέκνου του «με τους οποίους ευρίσκεται μετά το πέρας των μαθημάτων του». Στην ίδια αυτή, αναφορά, και «ως προς την νομική υπόσταση του θέματος», επικαλείται ότι παραβιάζεται η δικαστική απόφαση αναθέσεως της επιμέλειας του τέκνου του στην μητέρα του και πρώην σύζυγο του αιτούντος, επειδή αυτή αδυνατεί, εκ της ιδιότητάς της, ως δημοτικής υπαλλήλου, να παραλαμβάνει η ίδια το τέκνο τους, με συνέπεια αυτό να παραλαμβάνεται από άγνωστα τρίτα πρόσωπα ενώ, επισημαίνει, ότι μπορεί να λάβει αυθημερόν γνώση του σχετικού εγγράφου με τα «υποδεικνυόμενα πρόσωπα» για την παράδοση και παραλαβή του τέκνου του, αλλά δεν το πράττει, επειδή θέλει να αποδειχθεί τόσο στην Α.Π.Δ.Π.Χ.,

όσο και στις αρμόδιες δικαστικές Αρχές», ο μεθοδευμένος και παράνομος ρόλος εκάστου εμπλεκόμενου».

II. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

A. Στα άρθρα 2, 5^Α 9^Α και 10 του Συντάγματος ορίζονται, αντιστοίχως, μεταξύ άλλων, τα εξής:

1) «Άρθρο 2. 1. Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν πρωτάρχη υποχρέωση της Πολιτείας.. .».

2) «Άρθρο 5^Α. 1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνον εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων.. .».

3) «Άρθρο 9^Α. Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει».

4) «Άρθρο 10. 1. Καθένας ή πολλοί μαζί έχουν το δικαίωμα, τηρώντας τους νόμους του Κράτους, να αναφέρονται εγγράφως στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ενεργούν σύντομα κατά τις κείμενες διατάξεις και να απαντούν αιτιολογημένα σε εκείνον, που υπέβαλε την αναφορά, σύμφωνα με το νόμο.

3. Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Σε περίπτωση παράδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή παράνομης άρνησης πέραν των άλλων

τυχόν κυρώσεων και έννομων συνεπειών, καταβάλλεται και ειδική χρηματική ικανοποίηση στον αιτούντα, όπως νόμος ορίζει».

Β. Στο άρθρο 5 του ν. 2690/1999 «Κώδικας διοικητικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 45), όπως ισχύει, ορίζονται μεταξύ άλλων και τα εξής:

Άρθρο 5. Πρόσβαση σε έγγραφα

«1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτηση του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες όπως εκθέσεις μελέτες, πρακτικό, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. 2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεση του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. 3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβλάπεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις...»

Γ. Στα άρθρα 2, 4 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 2, 7 και 11 του ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (Α' 50), ορίζονται αντιστοίχως, μεταξύ άλλων και τα εξής:

1) «Άρθρο 2 Ορισμοί. 1. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: α) «Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων... β. «Ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές δικάσεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων... γ) «Υποκείμενο των δεδομένων», το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή

μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως ...δ) «Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» («επεξεργασία»), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ...ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή, ε) ...στ) ...ζ) «Υπεύθυνος επεξεργασίας», οποιοσδήποτε καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός... η) ... 8) «Τρίτος», κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο το υποκείμενο των επεξεργασίας και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας, ι) «Αποδέκτης», το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, στον οποίο ανακοινώνονται ή μεταδίδονται τα δεδομένα, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για τρίτο ή όχι. ια) "Συγκατάθεση" του υποκειμένου των δεδομένων, κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη επιγνώσει, και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν... ιβ) "Αρχή", η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα που θεσπίζεται στο κεφάλαιο Δ ' του παρόντος νόμου».

2) «Άρθρο 4 Χαρακτηριστικά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει:

α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία εν όψει των σκοπών αυτών.

β) Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας.

γ) ... δ) ...»

3) «Άρθρο 5. Προϋποθέσεις επεξεργασίας

1. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεση του. 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση, όταν: α)...β) Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπευθύνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο γ)...δ)... ε) Η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών.»

4) «Άρθρο 7. Επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων.

1. Απαγορεύεται η συλλογή και η Επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων. 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων καθώς και η ίδρυση και λειτουργία σχετικού αρχείου, ύστερα από άδεια της Αρχής, όταν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) Το υποκείμενο έδωσε τη γραπτή συγκατάθεση του... β) ... γ)...δ)...3. Η Αρχή χορηγεί άδεια συλλογής και επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και άδεια ίδρύσεως και λειτουργίας σχετικού αρχείου, ύστερα από αίτηση του υπευθύνου επεξεργασίας...».

5) «Άρθρο 11. Δικαίωμα ενημέρωσης.

3. Εάν τα δεδομένα ανακοινώνονται σε τρίτους το υποκείμενο ενημερώνεται για την ανακοίνωση πριν από αυτούς, 4.

Δ. Στο άρθρο 13 του Ν. 1566/1985 «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κλπ.» (ΦΕΚ Α' - 167) ορίζονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

«Άρθρο 13.

1 . . . 8. Όλοι οι εκπαιδευτικοί των σχολείων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης παραμένουν υποχρεωτικά στο σχολείο τους στις εργάσιμες ημέρες, πέρα από τις ώρες διδασκαλίας, για την προσφορά και άλλων υπηρεσιών που συνδέονται με το γενικότερο εκπαιδευτικό έργο, όπως συμμετοχή σε γιορταστικές, αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενημέρωση των γονέων και κηδεμόνων, τήρηση βιβλίων του σχολείου και εκτέλεση διοικητικών εργασιών ...».

Ε. Στα άρθρα 6 και 11 του Π.Δ/τος 201/1998 «οργάνωση και λειτουργία Δημοτικών Σχολείων» (ΦΕΚ Α' - 161) που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων της παρ. 11 του άρθρου 4 του Ν.1566/1985, ορίζονται, αντιστοίχως, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

1) « Άρθρο 6 Βιβλία – έντυπα για το δημοτικό σχολείο»

Τα υπηρεσιακά βιβλία και έντυπα ορίζονται με ειδικά υποδείγματα της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Παιδείας και είναι τα ακόλουθα:

Α' ΒΙΒΛΙΑ.

1. Βιβλίο Μητρώου και Προόδου μαθητών (Β.Μ.Π.) (υπόδειγμα 1^ο). Στο Βιβλίο Μητρώου και Προόδου εγγράφονται οι προσερχόμενοι για πρώτη φορά μαθητές. ... Στο Βιβλίο καταχωρούνται τα εξής:

α. Στοιχεία που αφορούν το μαθητή και τους γονείς του: Ονοματεπώνυμο, όνομα πατέρα και μητέρας, τόπος – νομός – ημερομηνία γέννησης, αριθμός μητρώου (για αγόρια) ή Δημοτολογίου (για κορίτσια) ιθαγένεια, θρήσκευμα, επάγγελμα πατέρα και μητέρας, διεύθυνση κατοικίας...»

2) «Άρθρο 11 1. Παιδαγωγικές συναντήσεις έλεγχος προόδου.

α. Οι παιδαγωγικές συναντήσεις των εκπαιδευτικών για θέματα αγωγής και αξιολόγησης των μαθητών, καθώς και οι συναντήσεις με τους γονείς πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία και ευθύνη του Διευθυντή και εντάσσονται στον ετήσιο και τριμηνιαίο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων του

σχολείου, ο οποίος γνωστοποιείται στο Σχολικό Σύμβουλο. Στις συναντήσεις αυτές μπορεί να μετέχει και ο Σχολικός Σύμβουλος.

β. Οι γονείς των μαθητών ενημερώνονται κατά το μήνα Σεπτέμβριο από το δάσκαλο της τάξης ή και από το διευθυντή για το ωρολόγιο πρόγραμμα και για θέμα που αφορά τη λειτουργία του σχολείου, τη διδακτική πράξη, τη συμμετοχή των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία, την οργάνωση της τάξης, τις απαιτήσεις του σχολείου, τις προσδοκίες των γονέων και άλλα συναφή θέματα.

γ. Η ενημέρωση των γονέων μετά τη λήξη του τριμήνου γίνεται σύμφωνα με τα Π.Δ. που αφορούν την αξιολόγηση και τις εγκυκλίους της Δ/νσης Σπουδών του Υπουργείου Παιδείας ... δ) ...

ε. Κάθε εκπαιδευτικός ορίζει ημέρα και ώρα συνεργασίας με τους γονείς των μαθητών μια φορά το μήνα.

Η ημέρα και η ώρα συνεργασίας καταγράφονται στο βιβλίο πράξεων του διδακτικού προσωπικού και γνωστοποιούνται στους γονείς. Οι γονείς μπορούν να επικοινωνούν με τους εκπαιδευτικούς κάθε φορά που προκύπτουν προβλήματα. ...».

ΣΤ. Στο εδαφ. στ' της υπ' αριθμ. πρωτ. Φ7/517/127893/Γ1/13-10-2010 εγκυκλίου του Υπουργείου Παιδείας (Δ/νση Σπουδών Π.Ε. και Δ.Ε.) σε συνεργασία με την Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη» στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της κατά το άρθρο 103 παρ. 9 του Συντάγματος και του Ν.3094/2003 προς όλες τις Περιφερειακές Διευθύνσεις και τις σχολικές μονάδες της χώρας, ορίζονται τα εξής:

«στ. Η παραλαβή του τέκνου γίνεται από το πρόσωπο που ορίζει ο γονέας που ασκεί την επιμέλειά του. Σε περίπτωση διαφωνίας των γονέων που ασκούν από κοινού την επιμέλεια, η παραλαβή θα πρέπει να γίνεται από το πρόσωπο που έχει ορισθεί, πριν προκύψει η διαφωνία τους, έως ότου προσκομισθεί στο σχολείο δικαστική απόφαση, η οποία να επιλύει τη διαφωνία των γονέων».

Ζ. Στο άρθρο 1510, 1513 και 1518 του Α.Κ. ορίζονται, αντιστοίχως, μεταξύ άλλων και τα εξής:

Handwritten signature and initials

1) «Άρθρο 1510. Γονική μέριμνα.

Η μέριμνα για το ανήλικο τέκνο είναι καθήκον και δικαίωμα των γονέων (Γονική μέριμνα), οι οποίοι την ασκούν από κοινού. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου. .».

2) «Άρθρο 1513. Διαζύγιο ή ακύρωση του γάμου.

Στις περιπτώσεις διαζυγίου. . και εφόσον ζουν και οι δύο γονείς, η άσκηση της γονικής μέριμνας ρυθμίζεται από το δικαστήριο.. .».

3) «Άρθρο 1518. Επιμέλεια του προσώπου.

Η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου περιλαμβάνει ιδίως την ανατροφή, την επίβλεψη, τη μόρφωση και την εκπαίδευσή του, καθώς και τον προσδιορισμό του τόπου της διαμονής του ...».

III. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

A. Κατά τον λόγο της ερμηνείας των προπαρατιθεμένων διατάξεων, αυτοτελώς και κατά συνδυασμό, συνάγονται τα ακόλουθα:

1. Η πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα υπό τη μορφή του δικαιώματος της πληροφόρησης, ρυθμίζεται από τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, εφαρμοζόμενες υπό το πρίσμα των διατάξεων των άρθρων 5^A και 10 του ισχύοντος Συντάγματος, που θεσπίζουν τις αρχές της δημοσιότητας και της διαφάνειας της διοικητικής δράσεως και αποτελούν το συνταγματικό θεμέλιο του εν λόγω Κώδικα. Διοικητικό έγγραφο, ως αντικείμενο ασκουμένου δικαιώματος πληροφόρησης, είναι τόσο το έγγραφο που συντάσσεται από το αρμόδιο διοικητικό όργανο κατά τους προδιαγεγραμμένους εσωτερικούς και εξωτερικούς διαδικαστικούς τύπους, όσο και το έγγραφο που δεν παράγεται μεν κατά τον τρόπο αυτόν, πλην όμως έχει ληφθεί υπ' όψιν για τη διαμόρφωση ή την θεμελίωση της κρίσεως του διοικητικού οργάνου κατά την άσκηση της σχετικής αρμοδιότητάς του και κατέστη στοιχείο του φακέλου της δημόσιας υπηρεσίας (Σ.τ.Ε. 3855/2010, γνμδ. Ν.Σ.Κ. 12/2011, Ολ. Ν.Σ.Κ. 535/2008, γνμδ. Ν.Σ.Κ. 326/2005, 589/2005 κ.α.).

2.α) Η πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα, στις περιπτώσεις που δεν απαγορεύεται, τελεί υπό την επίκληση και απόδειξη ευλόγου ενδιαφέροντος του αιτούντος. Το ενδιαφέρον αυτό, δεν μπορεί να νοηθεί ως το γενικό ενδιαφέρον του κάθε πολίτη για την εύρυθμη άσκηση των γενικών καθηκόντων της διοικήσεως και την, εκ μέρους της, τήρηση των νόμων, αλλά ως ενδιαφέρον που ορίζεται, αντικειμενικώς, από συγκεκριμένη προσωπική έννομη σχέση του αιτούντος, που τον συνδέει με το περιεχόμενο του διοικητικού εγγράφου, του οποίου ζητεί να λάβει γνώση. [(Σ.τ.Ε. 1214/2000, γνμδ. Ν.Σ.Κ. 12/2011, γνμδ. Ολ. Ν.Σ.Κ. 535/2008, γνμδ. Ν.Σ.Κ. 589 και 326/2005 κ.α.) Α.Π. 148/2013 (ΠΟΙΝ.)].

Υπό την εν λόγω πραγματολογική σύνδεση, τα πραγματικά στοιχεία του εγγράφου ανάγονται στην ιστορική βάση της έννομης σχέσεως του αιτούντος ως κρίσιμα πραγματικά περιστατικά με έννομη σημασία.

β) Η πρόσβαση, αντιθέτως, σε ιδιωτικό έγγραφο που στερείται τα χαρακτηριστικά διοικητικού εγγράφου, προϋποθέτει την επίκληση και απόδειξη ειδικού εννόμου συμφέροντος, ταυτοσήμου, κατ' έννοιαν, προς το οριζόμενο με τις διατάξεις του άρθρου 902 Α.Κ. (στηριζόμενου επί εγγράφου, συνταχθέντος προς το συμφέρον του αιτούντος ή πιστοποιούντος έννομη σχέση που τον αφορά ή σχετιζόμενου με διαπραγμάτευση τέτοιας σχέσεως). Υπό άλλην εκδοχή, το ιδιωτικό έγγραφο, στο οποίο η πρόσβαση προϋποθέτει την επίκληση ειδικού εννόμου συμφέροντος, εκλαμβάνεται ως έγγραφο σχετικό με υπόθεση του ενδιαφερομένου, εκκρεμή ή διεκπεραιωθείσα από τη διοίκηση. (Σ.τ.Ε. (7μ.) 1198/2012, γνμ. Ολ. Ν.Σ.Κ. 63/2008, γνμδ. Εισ. Α.Π.1/2005 κ.α.). Η έννοια του ιδιωτικού ή οικογενειακού βίου, κατά την σχετική διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ. ταυτίζεται με την έννοια των προσωπικών δεδομένων, κατά την σχετική διάταξη του άρθρου 2 του ν.2472/1997, ως προς το προστατευόμενο έννομο αγαθό, που είναι κοινό σε αμφότερες τις περιπτώσεις (Δ. Τάχος Ερμηνεία Κ.Δ.Δ. Γ' έκδοση, σελ. 217).

β. Τα προσωπικά δεδομένα (νοούνται όχι μόνο όσα αναφέρονται στην ιδιωτική ζωή του υποκειμένου τους, αλλά και όσα προορίζονται για την εξωτερική του στη δημόσια σφαίρα) κατοχυρώνονται, ως δικαίωμα

συνταγματικής περιωπής, δυνάμει των σχετικών διατάξεων των άρθρων 2, 9 και 9^Α του Συντάγματος, κατά τους ορισμούς και τις ειδικότερες ρυθμίσεις του, υπερνομοθετικής ισχύος, ν.2472/1997.

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, κατά τον ορισμό και τις υποδιακρίσεις τους σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου αυτού σε απλά και ευαίσθητα δεδομένα, κατοχυρώνονται με γενικό απαγορευτικό κανόνα από κάθε επεξεργασία τους (από κρατικά όργανα ή ιδιώτες, γενικώς), όπως αυτή ορίζεται στον ως άνω νόμο και ως διαβίβασή τους, υπό την μορφή χορηγήσεως σχετικού αντιγράφου ή ανακοινώσεως σε τρίτους. Ο γενικός αυτός απαγορευτικός κανόνας δεν εξικνεΐται μέχρι της πλήρους απαγορεύσεως αυτής, αλλά κάμπτεται μόνο στις προβλεπόμενες στο νόμο εξαιρέσεις.

Με αυτές, εξισσοροπείται το σχετικό δικαίωμα κατοχυρώσεως των προσωπικών δεδομένων με άλλα, συνταγματικώς κατοχυρωμένα, δικαιώματα και διευκολύνεται η άσκηση και των δικαιωμάτων αυτών (όπως της πληροφορήσεως), ως παρέκκλιση όμως του ως άνω γενικού απαγορευτικού κανόνα.

Η παρέκκλιση αυτή, καθίσταται επιτρεπτή σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 4 του ν.2472/1997, με τις οποίες καθιερώνονται, ως θεμελιώδεις προϋποθέσεις, οι γενικές αρχές που διέπουν την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, μεταξύ των οποίων του σκοπού της επεξεργασίας, της προσφορότητας και αναγκαιότητας αυτής, σε σχέση πάντα με τον σκοπό της και της αναλογικότητας κατά το άρθρο 25 του Συντάγματος (Σ.τ.Ε. 1616/2012, 2254/2005 (7Μ.) 2280/2001 (Ολ. Γνμδ. Ολ. Ν.Σ.Κ. 63/2008 – Α.Π. (ποιν.) 499/2013 – Α.Π.Δ.Π.Χ. 73/2013, 53/2010 κ.α.).

Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, ως θεσμοθετημένη, κατά τα ανωτέρω, παρέκκλιση απαγορευτικού κανόνα, προβλέπεται και στις διατάξεις των περιπτ. β' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.2472/1997, στο πλαίσιο πάντα των γενικών αρχών του άρθρου 4 του νόμου αυτού. Προφανώς, η περίπτωση β' δεν άπτεται του τεθέντος ερωτήματος.

Ειδικώς, όσον αφορά την παρέκκλιση της περιπτ. ε', ενδιαφερόμενος τρίτος πρέπει, με την αίτησή του, να επικαλείται και να αποδεικνύει ότι τα

ζητούμενα στοιχεία είναι απολύτως αναγκαία και πρόσφορα για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιωμάτων του ενώπιον δικαστηρίου ή δικαιοδοτικής αρχής και δέ, εν όψει συγκεκριμένης δίκης που εκκρεμεί, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εκτίμηση της αναγκαιότητας και προσφορότητας της επεξεργασίας και το μη εφικτόν της ικανοποίησης του σκοπού της με άλλα, ηπιότερα, μέσα. Πάντα δε ταύτα, υπό τον απαρέγκλιτον όρο της προφανούς υπεροχής του δικαιώματος και του εννόμου συμφέροντος του τρίτου έναντι των αντιστοιχών του υποκειμένου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και χωρίς να θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτού. (Απόφαση 17/2004 της Α.Π.Δ.Π.Χ., εφ. Θεσσαλ. 733/2009, ΣτΕ 2683/2010).

Γ. Είναι δυνατόν, τα ζητούμενα στοιχεία να περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Στην περίπτωση αυτή, το προστατευόμενο έννομο αγαθό ταυτίζεται στο ίδιο φυσικό πρόσωπο, τόσο υπό την έννοια του ιδιωτικού και οικογενειακού του βίου, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κ.Δ.Δ., όσο και υπό την έννοια των προσωπικών δεδομένων του, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν.2472/1997 (Α. Τάχος, Ερμηνεία Κ.Δ.Δ., Γ' έκδοση, σελ. 217).

Το ανωτέρω ενδεχόμενο υπαγορεύει κατ' αρχήν, και κατά προτεραιότητα, την εξέταση του αιτήματος χορηγήσεως διοικητικών εγγράφων στο πλαίσιο των σχετικών διατάξεων του Κ.Δ.Δ. και, εφόσον δυνάμει των διατάξεων αυτών δεν ανακύπτει λόγος απαγορεύσεως της ικανοποίησης του αιτήματος, το ίδιο αίτημα κρίνεται στο πλαίσιο των σχετικών διατάξεων του ν.2472/1997 (γνμδ. Ν.Σ.Κ., 266/2011, 139/2009 (Ολ. 63/2008, 209/2005 κ.α.). Το ίδιο αίτημα, αν αναφέρεται σε διοικητικό έγγραφο, που περιέχει προσωπικά δεδομένα, αναγόμενο πλέον σε αίτημα επεξεργασίας αυτών, εξετάζεται στο πλαίσιο των σχετικών διατάξεων του ν.2472/1997 για τη συνδρομή του, κατ' εξαίρεση, επιτρεπού αυτής.

Δ. Με τις προπαρατιθέμενες διατάξεις του ν.1566/1985 και του π.δ. 201/1998 καθιερώνεται ειδικό καθεστώς πληροφόρησης των γονέων και κηδεμόνων των μαθητών δημοτικών σχολείων ενόψει, προφανώς, της κατά το Σύνταγμα αποστολής της παιδείας (άρθρ. 16 παρ. 2) και της προστασίας της παιδικής ηλικίας από το Κράτος (άρθρ. 21 παρ. 1).

Υπό το καθεστώς αυτό και στη βάση της γονεϊκής σχέσεως, όπως αυτή ορίζεται και από τις σχετικές διατάξεις του Α.Κ. περί γονικής μέριμνας και επιμελείας, το δικαίωμα πληροφόρησης που αφορά στα θέματα αγωγής, επιδόσεων και εν γένει συμπεριφοράς των μαθητών δημοτικών σχολείων περιορίζεται, αυστηρώς, κατά το υποκείμενο (φορέας, ο γονέας ή κηδεμόνας, μόνο για το δικό του μαθητή), το αντικείμενο (όπως ορίζεται από τις ανωτέρω διατάξεις) και κατά τόπο και χρόνο (για τα εντός του σχολικού χώρου συμβαίνοντα και μέχρι το τέλος της εν γένει εκπαιδευτικής διαδικασίας). Παράλληλα, η γονεϊκή σχέση και αυτή της κηδεμονίας προσδίδουν, σε ότι εμπίπτει στις σχέσεις αυτές, και συνδέει τα συγκεκριμένα πρόσωπα, τον χαρακτήρα έννομης καταστάσεως οικογενειακού βίου και προσωπικών δεδομένων.

ΙV. ΕΠΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με βάση τις προεκτεθείσες ερμηνευτικές παραδοχές και τα δεδομένα του ερωτήματος, κατά το ιστορικό αυτού, ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Το αίτημα πληροφόρησης του Ν.Μ., σύμφωνα με το περιεχόμενο της από 10-9-2013 αιτήσεώς του, κρίνεται αόριστο κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ., επειδή δεν επικαλείται και δεν αποδεικνύει το εύλογο ενδιαφέρον του εν αναφορά με συγκεκριμένη έννομη προσωπική σχέση που να τον συνδέει, αντικειμενικώς, με τα ζητούμενα στοιχεία, κατά τον λόγο της, μεταξύ τους, συνάφειας.

2. Το ίδιο αίτημα, εξεταζόμενο σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στις, ως άνω, αναφορές κρίνεται: α) κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 3 του Κ.Δ.Δ. και τις προπαρατιθέμενες του ν. 1566/1985 και του π.δ. 201/1998 μη νόμιμο, ως αναφερόμενο σε στοιχεία του οικογενειακού βίου ανηλίκων, μάλιστα, φυσικών προσώπων, ενόψει του δηλωθέντος σκοπού του αιτούντος να γνωρίσει, δια των ονοματεπωνύμων των μαθητών, τη γονεϊκή σχέση αυτών και τα ονοματεπώνυμα των γονέων τους.

β) Κατά τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του ν.2472/1997 μη νόμιμο, ως αναφερόμενο σε στοιχεία τα οποία αποτελούν δεδομένα προσωπικού

χαρακτήρα, για την επεξεργασία των οποίων δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που τίθενται στις διατάξεις αυτές, κατά τα προαναφερόμενα, σχετικώς. Ειδικότερα: αα) Δεν περιγράφεται, μετά της οικείας προσωπικής έννομης σχέσεως, το δικαίωμα του αιτούντος, για την αναγνώριση του οποίου κρίνονται απολύτως αναγκαία και πρόσφορα τα ζητούμενα στοιχεία, ενόψει συγκεκριμένης εκκρεμούς δίκης. ββ) Αντικειμενικώς κρινόμενα, τα ζητούμενα στοιχεία δεν μπορεί να αξιολογηθούν ως απολύτως αναγκαία και πρόσφορα για τον σκοπό της επεξεργασίας τους, όπως αυτός εξυπνοείται (για την δικαστική επίλυση του ζητήματος της επιμελείας ή και της γονικής μέριμνας του τέκνου του αιτούντος), δεδομένου ότι, για την θεραπεία του σκοπού αυτού, προνοούν, πλήρως, οι σχετικές διατάξεις του Α.Κ. και του Κ.Πολ.Δ. (άρθρο 681B και τα παραπεμπόμενα σ' αυτό σχετικά άρθρα) και ως προς τα αναγκαία και πρόσφορα, ασυγκρίτως δε ηπιότερα και απολύτως αβλαβή για τους φορείς των συγκεκριμένων προσωπικών δεδομένων, αποδεικτικά μέσα. γγ) Το έννομο συμφέρον και το αντίστοιχο δικαίωμα του αιτούντος, συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα των φορέων των προσωπικών δεδομένων δεν υπερέχουν προφανώς των τελευταίων. δδ) Δεδομένης της γνωστοποίησεως στον αιτούντα των προσώπων που παραλαμβάνουν τον υιό του και της παρ' αυτού, παραδοχής ότι μπορεί να λάβει αυθημερόν γνώση του σχετικού εγγράφου, το αίτημά του βαίνει πέραν του σκοπού της επεξεργασίας και κρίνεται μη νόμιμο και καταχρηστικό, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, κατά το άρθρο 25 του Συντάγματος.

V. Ενόψει των προεκτεθέντων και κατά συνέπεια λόγου προς αυτά, επί του τεθέντος ερωτήματος, κατά την ομόφωνη γνώμη του Γ' Τμήματος, προσήκει η εξής απάντηση:

Δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου για τη χορήγηση, σε γονέα μαθητή δημοτικού σχολείου, των στοιχείων των συμμαθητών του κατά το τρέχον και το προηγούμενο σχολικό έτος.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 30.6.2014

Ο Πρόεδρος του Ελληνικού

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΚΑΛΙΟΥΡΑΣ

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΚΑΛΤΣΑ

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

GN 159-2014
(Συνεδρ.)